

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
Београд, фебруара 2018.

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ *Однос простора и идентитета у прози Вирџиније Вулф*, кандидаткиње МИЛИЦЕ НЕНЕЗИЋ

1. ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовео комисију:

27. новембра 2017. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета у Београду

САСТАВ КОМИСИЈЕ

1. др Александра Јовановић, редовни професор за ужу научну област Енглеска књижевност (2017), Филолошки факултет у Београду

2. др Радојка Вукчевић, редовни професор за ужу научну област Америчка књижевност (2004), Филолошки факултет у Београду;

3. др Бојана Вујин, доцент за ужу научну област Енглеска и америчка књижевност (2015), Филолошки факултет у Београду

2. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1) Име, име једног родитеља, презиме

Милица (Душан) Ненезић

2) Датум рођења, општина, република

25. септембар 1971, Никшић, Црна Гора

3) Датум одбране, место, и назив магистарске тезе

23. новембар 2009, Филолошки факултет у Београду, „Архетип жене у критичкој рецепцији дјела сестара Бронте“

3. НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Однос простора и идентитета у прози Вирџиније Вулф

4. ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација *Однос простора и идентитета у прози Вирџиније Вулф* кандидаткиње Милице Ненезић, обухвата 263 куцане стране. Подељена је на шест поглавља: 1) Увод (стр. 10-45); 2) *Госпођа Даловеј* – Идентитет у простору (46-87); 3) *Ка светионику* – Простор у идентитету (88-146); 4) *Орландо* – Путовање кроз просторе и идентитете (147-193); 5) *Сопствена соба* – Сопствени простор за сопствени идентитет (194-232); 6) Закључак (233-240). Педантно рашчлањена Библиографија приложена на крају рада садржи сто двадесет девет библиографских јединица.

5. ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Промишљено и исцрпно, с уочљивим ентузијазмом и чврстом научном утемељеношћу, докторска дисертација Милице Ненезић бави се стваралаштвом британске списатељице Вирџиније Вулф, с полазном поставком по којој књижевност није само поље стваралаштва већ поље истраживања у коме се одражава и пишчев идентитет кроз просторну димензију као и димензију трајања. Свака форма коју писац примени јединствена је и непоновљива. Будући да је одабрана форма – примећује кандидаткиња – израз аутора, она представља и апел читаоцу да критичком рецепцијом покрије и свесну, подсвесну, па и несвесну раван. То је један од разлога што књижевна форма има функцију изградње и одржавања специфичне комуникацијске структуре, као и посредовања у њој садржаних порука. Вирџинија Вулф је стварала по принципу компромиса: књижевна форма у делу је тачка пресека између трансформација дубинске структуре у аутору и исте такве у читаоцу. Роман тока свијести за њу је заправо ослобађање од конвенције спрегнутости, као и затамњивања истине.

У својој докторској дисертацији, Милица Ненезић поступно и аргументовано показује како је романима *Госпођа Даловеј*, *Ка светионику* и *Орландо*, као и критичким дискурсом *Сопствена соба*, Вирџинија Вулф је заокружила чин настајања и опстајања идентитета у простору као и простора у идентитету, не одвајајући једно од другог. Проналажење сопственог идентитета у простору подразумева борбу са невидљивим силама времена и

окружења, историјских и социополитичких услова; док потрага за простором у идентитету изискује снагу креативног која ослобађа субјект изазивајући опасну могућност да ствара и обликује искуство. *Госпођа Даловеј*, каже кандидаткиња, као капитално дело до данас импресионира „светлוצавом тканином мистицизма“. *Ка светионику* је можда један од најчитанијих и највише критички анализираних романа у односу на све модерне фазе критике, од формализма до постмодернизма и постколонијализма. *Орландо* је једним својим значајним делом сатирична пародија на рачун академских концепција: на довитљив начин подсмева се конвенционалним приступима литерарној биографији и историји, опонашајући их кроз глас наратора, нападајући узгред књижевни критички естаблишмент уз пародије на рачун енглеских књижевних стилова од Ренесансе до савременог доба. Пројекција *Сопствене собе* настала је као последица потребе да се сагледа стварност и са „друге стране огледала које се придржава мушкарцу“. Циљно подстиче младе жене да наново испишу историју размишљајући унатраг кроз своје мајке. Жалећи за изгубљеним поријеклом женске традиције, Вулф ствара замишљено полазиште за своју алтернативну историју у фиктивном карактеру *Џудит*, Шекспирове сестре, чији се живот могао окончати само неуспјехом, или самоубиством.

Сва дела Вирџиније Вулф – закључује кандидаткиња поткрај свог плодотворног истраживања – писана су дубоком промисли једног типично женског идентитета. Њихова оригиналност носи идентитет препознатљив у књижевности од настанка до данас. Као непоновљива јединка у универзуму, људско биће такође има непоновљиву креативну структуру. На примерима дела Вирџиније Вулф којима се бавила у својој дисертацији, Милица Ненезић понудила је многоструке и убедљиве доказе такве тврдње.

6. СПИСАК НАУЧНИХ РАДОВА

Ненезиц, Милица: „Тхе Фаце оф тхе Отхер тхроугх Арцхетупал Рефлексион оф тхе Бронте Систерс’ Хероинес“, Цамбридге Сцхоларс Публишинг 2011, Тхе Фаце оф тхе Отхер ин Англо-Америцан Литературе ед.бу Марија Кнежевић анд Александра Никчевић Батрићевић

Ненезић, Милица. “Архетипским изван маргина: сестре Бронте и њихове јунакиње”, Сизе Зеро/Мала мјера ИИИ Од маргине до центра: феминизам, књижевност, теорија; приредила Александра Никчевић-Батрићевић, Подгорица 2013.

Ненезић, Милица. "Интертекстуалност као веза између филозофије и књижевности у прози Вирџиније Вулф", Црногорска академија наука и умјетности, Научни скуп *Књижевност и филозофија - интертекстуалне везе*, одржан у новембру 2017. Рад прихваћен за штампу.

7. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација Милице Ненезић довела је, на примерима одабраних дела Вирџиније Вулф, до низа важних, научно чврсто утемељених закључака. Навешћемо неке од најзначајнијих закључака до којих се дошло истраживањем спроведеним у овом раду. Пре свега, опус Вирџиније Вулф, који покрива широк спектар књижевних израза, обележила су и бележе све до данас анатомију људског идентитета у простору и просторима које одређује живот. Од настанка њеног првог романа до постхумно издатих есеја и дневника њен моћни креативни ум преиспитао је све могуће, али и многе немогуће облике људског постојања, уз интеракцију идентитета и простора као основних постулата једне умјетничке визије. Истраживање везе између умјетности и живота била је њена мисија и пут на коме је до краја, вазда прожета сумњом у то да ће моћи да превазиђе конвенционалну строгост патријархалног друштва, женски ре-креирала стварност из своје јединствене визуре. Нимало одушевљена реализмом као непродуктивно-обезличеним књижевним правцем, смело се окренула модерном књижевном изразу, бојећи га женским идентитетом. Сазревањем кроз своја дјела проналазила је нове изазове и постављала питања на која су одговори, без унапред задатих мисаоних путева, препуштани индивидуалној интерпретацији. Кандидаткиња је уверљиво представила одабрана дела Вирџиније Вулф као литерарно остварљиву концепцију просторно-идентитетске рефлексије женског писца с почетка 20. века, у коме је литература у Енглеској превирала из конвенционалног и традиционалног у реалност новог и другачијег, и у коме се њена мисао потврђивала као критички и креативно продуктивна. За Вирџинију Вулф и

књижевност, пут ка невидљивом трону објединио је везу између живота и умјетности у најфинији артефакт који је до данас остао предмет књижевних критика, теорија и анализа. Тим анализама у овом раду додата је ош једна перспектива, и то кроз однос простора и идентитета које писац поставља као могуће полазиште односа живота и уметности. Кроз филозофску, књижевно-теоријску, историјску, друштвену и биографску перспективу, те феминистичке књижевне теорије и критике, психоанализу и савремену књижевну критику, у романима *Госпођа Даловеј*, *Ка светионику*, *Орландо* и дискурсом *Сопствена соба*, кандидаткиња је с чврстом аргументацијом пронашла везу између простора и идентитета што стварне, што симболичне представе бића, његовог постајања и постојања, како у уметничком, тако и у простору критичке рецепције. Тиме је дисертација Милице Ненезић дала оригиналан и значајан допринос причи о „неухватљивом идентитету“ *Вирџиније Вулф* у простору стварног и у просторима њене прозе.

8. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Промишљеним и теоријски чврсто утемељеним ишчитавањем једног дела прозног опуса *Вирџиније Вулф*, кандидаткиња је дошла до читавог низа истински иновативних увида и закључака. Те је закључке у својој докторској дисертацији изложила прегледним и јасним научним стилем, који читаоцу несумњиво олакшава сналажење у сложеној проблематици овог научног рада.

9. ПРЕДЛОГ

На основу свега изложеног, сматрамо да је мр Милица Ненезић обрадом теме под насловом *Однос простора и идентитета у прози Вирџиније Вулф* сачинила вредно научно дело, од несумњивог значаја за англистику и науку о књижевности. Због тога предлажемо Наставно-научном већу Филолошког факултета да ову докторску дисертацију прихвати, а кандидаткињи одобри приступ усменој одбрани рада.

Београд, фебруар 2018

др Александра Јовановић, редовни професор

др Радојка Вукчевић, редовни професор

др Бојана Вујин, доцент